

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ดรรชนี รักดี : การพัฒนารูปแบบการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่ออาชีพในชุมชนชนบท
พึ่งตนเอง (THE DEVELOPMENT OF MODEL OF BASIC EDUCATION
FOR WORK IN SELF-RELIANT RURAL COMMUNITIES)

อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ชนิดา รักษ์พลเมือง, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร.นงราม
เศรษฐพานิช; 50๐ หน้า. ISBN 974 - 637 - 206 - 8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่ออาชีพในชุมชน
ชนบทพึ่งตนเองและเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่ออาชีพในชุมชนชนบทพึ่งตนเอง งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัย
เชิงคุณภาพ ประยุกต์กรณีศึกษาหลายพื้นที่ พื้นที่ที่ศึกษาเป็นชุมชนชนบทพึ่งตนเองได้ ผู้วิจัยใช้เวลา 18 เดือนเก็บข้อมูลภาคสนาม
ในชุมชน 3 แห่ง และตรวจสอบรูปแบบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่นำเสนอโดยชุมชนอีก 2 แห่ง หลังจากนั้นผู้วิจัยนำรูป
แบบการศึกษาที่สังเคราะห์ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาดูตรวจสอบและพัฒนาเป็นขั้นสุดท้าย

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ชุมชนชนบทพึ่งตนเองมีองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง ซึ่งมีส่วนสำคัญในการทำให้การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ
อาชีพที่เกิดจากกระบวนการการเรียนรู้ในวิถีชีวิตมีบทบาทมากกว่าการศึกษาตามแนวระบบโรงเรียน
2. การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่ออาชีพที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิต มีรูปแบบการศึกษาที่ชุมชนเป็นฐาน
ความรู้ กลุ่มผู้นำชุมชนและกลุ่มอาชีพเป็นศูนย์กลางในการให้ความรู้ โดยหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้การอบรมเพิ่มเติมแก่ผู้นำ
เพื่อเผยแพร่ความรู้ดังกล่าวแก่สมาชิกในชุมชน การสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มส่วนใหญ่ใช้การ
อบรมให้ความรู้ภาคทฤษฎี ศึกษางานและปฏิบัติงานจริงในแหล่งความรู้ในชุมชน ตลอดจนมีการสร้างเครือข่ายองค์กรชุมชนทั้งภายใน
และภายนอกชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองในอาชีพ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในชุมชนแบบนี้ ที่สำคัญคือ ผู้ให้ความรู้ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนจะต้องมีความรู้
ทักษะ และความสามารถในการสร้างเครือข่ายด้านอาชีพ คนในชุมชนมีความศรัทธาในผู้ให้ความรู้และชุมชนมีการรวมกลุ่มกัน โดย
มีเป้าหมายในการพึ่งตนเอง

3. การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่ออาชีพ ซึ่งมีโรงเรียนเป็นฐานความรู้จัดการศึกษาตามนโยบายและหลักสูตรของ
กระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก โรงเรียนที่ให้ความสำคัญต่อเป้าหมายการพึ่งตนเองทางอาชีพมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ
ปรับหลักสูตรด้านอาชีพท้องถิ่นและพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพให้แก่นักเรียน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในด้านการให้ความรู้ รวมทั้ง
สนับสนุนให้นักเรียนนำความรู้ด้านอาชีพที่ได้รับไปใช้ในชุมชน

ปัจจัยสำคัญของการศึกษาตามแนวระบบโรงเรียนคือ ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน
เห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและอาชีพ ครูผู้สอนเน้นการฝึกปฏิบัติอย่าง
ต่อเนื่อง สามารถเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน นอกจากนี้โรงเรียนจะต้องมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและมีความ
สัมพันธ์ที่ดีภายในโรงเรียน

ภาควิชา สวัสดิการศึกษา
สาขาวิชา พัฒนศึกษา
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติบัตร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม